

Spis treści

Wprowadzenie	13
CZĘŚĆ I. PLAN ZAJĘĆ	
Temat 1. Pojęcie prawa konstytucyjnego. Źródła prawa konstytucyjnego	19
Temat 2. Pojęcie konstytucji. Kontrola konstytucyjności prawa	20
Temat 3. Status jednostki w państwie	21
Temat 4. Typowe formy rządów w krajach demokratycznych	24
Temat 5. Podstawowe zasady prawa konstytucyjnego	25
Temat 6. Formy realizacji zwierzchnictwa: demokracja bezpośrednia i jej instytucje	27
Temat 7. Formy realizacji zwierzchnictwa: demokracja przedstawicielska. Podstawowe zasady prawa wyborczego	28
Temat 8. Prawo wyborcze: wybory do Sejmu	29
Temat 9. Prawo wyborcze: wybory do Senatu	30
Temat 10. Prawo wyborcze: wybory prezydenckie	31
Temat 11. Zasada pluralizmu politycznego. Polska regulacja statusu partii politycznych	32
Temat 12. Konstytucja marcowa	33
Temat 13. Nowela sierpniowa i Konstytucja kwietniowa	34
Temat 14. Okres Krajowej Rady Narodowej	35
Temat 15. Mała Konstytucja z 1947 r. Konstytucja PRL. Przemiany ustrojowe po 1989 r.	36
Temat 16. Sejm, Senat i Zgromadzenie Narodowe	37
Temat 17. Prezydent RP	40
Temat 18. Rada Ministrów	42
Temat 19. Wymiar sprawiedliwości	43
Temat 20. Trybunał Stanu	45
Temat 21. Najwyższa Izba Kontroli	46
Temat 22. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	47
Temat 23. Finanse publiczne	47
Temat 24. Stany nadzwyczajne	48

CZĘŚĆ II. AKTY PRAWNE I ORZECZNICTWO (WYBÓR)

II.1. Historia polskiego prawa konstytucyjnego

A. Okres międzywojenny

1. Dekret o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej (Dz. Pr. P. P. z dnia 29 listopada 1918 r. Nr 17, poz. 41) 51
2. Uchwała Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa (Dz. Pr. P. P. z dnia 27 lutego 1919 r. Nr 19, poz. 226) 53
3. Ustawa z dnia 17 marca 1921 roku — Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z dnia 1 czerwca 1921 r. Nr 44, poz. 267) 54
4. Ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 r. zmieniająca i uzupełniająca Konstytucję Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. z dnia 4 sierpnia 1926 r. Nr 78, poz. 442) 78
5. Ustawa Konstytucyjna z dnia 23 kwietnia 1935 r. (Dz. U. z dnia 24 kwietnia 1935 r. Nr 30, poz. 227) 81

B. Mała Konstytucja z 1947 r. i Konstytucja PRL

6. Ustawa Konstytucyjna z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z dnia 20 lutego 1947 r. Nr 18, poz. 71) 102
7. Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy w dniu 22 lipca 1952 r. (Dz. U. z dnia 23 lipca 1952 r. Nr 33, poz. 232) 108

C. Okres 1992–1997

8. Ustawa Konstytucyjna z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z dnia 23 listopada 1992 r. Nr 84, poz. 426) 128
9. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy w dniu 22 lipca 1952 r. (Tekst jednolity: Dz. U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36; zm.: Dz. U. z 1980 r. Nr 22, poz. 81; z 1982 r. Nr 11, poz. 83; z 1983 r. Nr 39, poz. 175; z 1987 r. Nr 14, poz. 82; z 1988 r. Nr 19, poz. 129; z 1989 r. Nr 19, poz. 101 i Nr 75, poz. 444; z 1990 r. Nr 16, poz. 94 i Nr 67, poz. 397; z 1991 r. Nr 41, poz. 176 i Nr 119, poz. 514; z 1992 r. Nr 75, poz. 367 i Nr 84, poz. 426; z 1993 r. Nr 7, poz. 33) (wyciąg) 143

D. Tryb uchwalania Konstytucji z 1997 r.

10. Ustawa Konstytucyjna z dnia 23 kwietnia 1992 r. o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U.

z dnia 7 września 1992 r. Nr 67, poz. 336; zm.: Dz. U. z 1994 r. Nr 61, poz. 251)	149
II.2. Konstytucja RP. Kontrola konstytucyjności prawa	
11. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r. Nr 78, poz. 483)	153
12. Ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z dnia 1 września 1997 r. Nr 102, poz. 643)	227
II.3. Prawa i wolności człowieka	
13. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z dnia 29 grudnia 1977 r. Nr 38, poz. 167)	247
14. Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z dnia 29 grudnia 1977 r. Nr 38, poz. 169)	270
15. Protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 16 grudnia 1966 r. w Nowym Jorku (Dz. U. z dnia 22 lutego 1994 r. Nr 23, poz. 80)	282
16. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z dnia 10 lipca 1993 r. Nr 61, poz. 284; zm.: Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 177)	287
17. Protokół Nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzony w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. oraz Protokół nr 4 sporządzony w Strasburgu dnia 16 września 1963 r. (Dz. U. z dnia 4 kwietnia 1995 r. Nr 36, poz. 175)	308
18. Protokół Nr 2 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzony w Strasburgu dnia 6 maja 1963 r. (Dz. U. z dnia 4 kwietnia 1995 r. Nr 36, poz. 176)	313
19. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z dnia 19 sierpnia 1997 r. Nr 98, poz. 604; zm.: Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668)	316
20. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. — Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z dnia 10 kwietnia 1989 r. Nr 20, poz. 104; zm.: Dz. U. z 1990 r. Nr 14, poz. 86; z 1996 r. Nr 27, poz. 118; z 1998 r. Nr 106, poz. 668) (wyciąg)	328
21. Ustawa z dnia 5 lipca 1990 r. — Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z dnia 1 sierpnia 1990 r. Nr 51, poz. 297)	339

22. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z dnia 23 maja 1989 r. Nr 29, poz. 155; zm.: Dz. U. z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 55, poz. 321 i Nr 86, poz. 504; z 1991 r. Nr 95, poz. 425; z 1993 r. Nr 7, poz. 34; z 1998 r. Nr 59, poz. 375)	343
23. Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z dnia 21 lutego 1962 r. Nr 10, poz. 49; zm.: Dz. U. z 1997 r. Nr 114, poz. 739; z 1998 r. Nr 106, poz. 668)	360
24. Ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z dnia 26 września 1997 r. Nr 114, poz. 739; zm.: Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668)	369
25. Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Tekst jednolity: Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471; zm.: Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668)	389
26. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z dnia 29 października 1997 r. Nr 133, poz. 883)	395

II.4. Instytucje demokracji bezpośredniej

27. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o referendum (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 1995 r. Nr 99, poz. 487)	412
28. Ustawa z dnia 11 października 1991 r. o referendum gminnym (Tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 84, poz. 386)	426
29. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z dnia 18 lipca 1998 r. Nr 91, poz. 576)	437
30. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z dnia 18 lipca 1998 r. Nr 91, poz. 578)	438
31. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74; zm.: Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz. 261, Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622; z 1997 r. Nr 9, poz. 43, Nr 106, poz. 679, Nr 107, poz. 686, Nr 113, poz. 734 i Nr 123, poz. 775) (wyciąg)	440

II.5. Prawo wyborcze

32. Ustawa z dnia 28 maja 1993 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z dnia 2 czerwca 1993 r. Nr 45, poz. 205; zm.: Dz. U. z 1995 r. Nr 132, poz. 640; z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943)	442
--	-----

33. Ustawa z dnia 10 maja 1991 r. — Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Tekst jednolity: Dz. U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224; zm.: Dz. U. z 1997 r. Nr 70, poz. 443 i Nr 98, poz. 604) ... 485
34. Ustawa z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z dnia 2 października 1990 r. Nr 67, poz. 398; zm.: Dz. U. z 1990 r. Nr 79, poz. 465; z 1993 r. Nr 45, poz. 205; z 1995 r. Nr 95, poz. 472; z 1997 r. Nr 70, poz. 443 i Nr 121, poz. 770) 491

II.6. Sejm, Senat i Zgromadzenie Narodowe

A. Status prawny posła i senatora

35. Ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z dnia 29 czerwca 1996 r. Nr 73, poz. 350; zm.: Dz. U. z 1996 r. Nr 137, poz. 638; z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 121, poz. 770 i Nr 160, poz. 1080) (wyciąg) 510
36. Ustawa z dnia 31 lipca 1985 r. o obowiązkach i prawach posłów i senatorów (Tekst jednolity: Dz. U. z 1991 r. Nr 18, poz. 79; zm.: Dz. U. z 1996 r. Nr 73, poz. 350). 526

B. Regulaminy parlamentarne

37. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. — Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z dnia 14 sierpnia 1992 r. Nr 26, poz. 185; zm.: M.P. z 1992 r. Nr 34, poz. 239; z 1993 r. Nr 13, poz. 89, Nr 63, poz. 562; z 1994 r. Nr 47, poz. 379 i Nr 62, poz. 545; z 1995 r. Nr 8, poz. 111, Nr 18, poz. 213, Nr 23, poz. 271 i Nr 46, poz. 514; z 1996 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 43, poz. 419; z 1997 r. Nr 34, poz. 323, Nr 58, poz. 558 i Nr 80, poz. 779; z 1998 r. Nr 10, poz. 181) 527
38. Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. — Regulamin Senatu (Tekst jednolity: M.P. z 1993 r. Nr 20, poz. 198; zm.: M.P. z 1994 r. Nr 30, poz. 244; z 1995 r. Nr 29, poz. 333; z 1996 r. Nr 13, poz. 150, Nr 40, poz. 391 i Nr 67, poz. 630; z 1997 r. Nr 57, poz. 552, Nr 82, poz. 794 i Nr 86, poz. 862) 578

II.7. Władza wykonawcza

39. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Tekst jednolity: Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16; sprost.: Dz. U. z 1992 r. Nr 40, poz. 174; zm.: Dz. U. z 1992 r. Nr 54, poz. 254; z 1994 r. Nr 43, poz. 165; z 1996 r. Nr 7, poz. 44,

Nr 10, poz. 56 i Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 6, poz. 31, Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 495, Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944) (wyciąg)	604
40. Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz o zakresie działania ministrów (Dz. U. z dnia 30 sierpnia 1996 r. Nr 106, poz. 492; zm.: Dz. U. z 1996 r. Nr 156, poz. 775; z 1997 r. Nr 141, poz. 943)	608
41. Uchwała Nr 13 Rady Ministrów z dnia 25 lutego 1997 r. — Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z dnia 10 marca 1997 r. Nr 15, poz. 144; zm.: M.P. z 1998 r. Nr 12, poz. 202)	619
42. Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z dnia 24 listopada 1997 r. Nr 141, poz. 943) (wyciąg)	638
43. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 listopada 1997 r. w sprawie utworzenia stałych komitetów Rady Ministrów (Dz. U. z dnia 28 listopada 1997 r. Nr 143, poz. 953)	641
44. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 1996 r. w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (Dz. U. z dnia 31 grudnia 1996 r. Nr 157, poz. 796)	645
45. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z dnia 11 września 1997 r. Nr 106, poz. 679; zm.: Dz. U. z 1998 r. Nr 113, poz. 715)	648
46. Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z dnia 25 lipca 1996 r. Nr 89, poz. 402; zm.: Dz. U. z 1997 r. Nr 106, poz. 679; z 1998 r. Nr 58, poz. 366)	657

II.8. Wymiar sprawiedliwości i prokuratura

47. Ustawa z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z dnia 29 grudnia 1989 r. Nr 73, poz. 435; zm.: Dz. U. z 1990 r. Nr 53, poz. 306; z 1993 r. Nr 47, poz. 213; z 1996 r. Nr 72, poz. 347; z 1997 r. Nr 117, poz. 753 i Nr 124, poz. 782; z 1998 r. Nr 98, poz. 607)	682
48. Ustawa z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Tekst jednolity: Dz. U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48; zm.: Dz. U. z 1995 r. Nr 34, poz. 163; z 1996 r. Nr 77, poz. 367; z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679 i Nr 124, poz. 782) (wyciąg)	686
49. Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Tekst jednolity: Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25; zm.:	

Dz. U. z 1994 r. Nr 77, poz. 355, Nr 91, poz. 421 i Nr 105, poz. 509; z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 81, poz. 406; z 1996 r. Nr 77, poz. 367; z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 117, poz. 751, 752 i 753, Nr 124, poz. 782 i Nr 133, poz. 882; z 1998 r. Nr 98, poz. 607)	700
50. Ustawa z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. z dnia 30 czerwca 1995 r. Nr 74, poz. 368; zm.: Dz. U. z 1995 r. Nr 104, poz. 515; z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971) (wyciąg)	729
51. Ustawa z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944–1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z dnia 3 lipca 1997 r. Nr 70, poz. 443; zm.: Dz. U. z 1998 r. Nr 113, poz. 715)	737
52. Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Tekst jednolity: Dz. U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70; zm.: Dz. U. z 1994 r. Nr 105, poz. 509; z 1995 r. Nr 34, poz. 163; z 1996 r. Nr 77, poz. 367; z 1997 r. Nr 90, poz. 557, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 117, poz. 752 i 753, Nr 124, poz. 782 i Nr 141, poz. 944; z 1998 r. Nr 98, poz. 607) (wyciąg)	749
II.9. Trybunał Stanu	
53. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Tekst jednolity: Dz. U. z 1993 r. Nr 38, poz. 172; zm.: Dz. U. z 1996 r. Nr 73, poz. 350)	764
54. Uchwała Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 6 lipca 1982 r. w sprawie regulaminu czynności Trybunału Stanu (M.P. z dnia 21 lipca 1982 r. Nr 17, poz. 135)	771
II.10. Najwyższa Izba Kontroli	
55. Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z dnia 16 lutego 1995 r. Nr 13, poz. 59; zm.: Dz. U. z 1996 r. Nr 64, poz. 315 i Nr 89, poz. 402; z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 79, poz. 484, Nr 96, poz. 589, Nr 121, poz. 770 i Nr 133, poz. 883)	773
II.11. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	
56. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z dnia 29 stycznia 1993 r. Nr 7, poz. 34; zm.: Dz. U. z 1995 r. Nr 66, poz. 335 i Nr 142, poz. 701; z 1996 r. Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770) (wyciąg)	801

II.12. Finanse publiczne

- 57.** Ustawa z dnia 5 stycznia 1991 r. — Prawo budżetowe (Tekst jednolity: Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344; zm.: Dz. U. z 1994 r. Nr 76, poz. 344, Nr 121, poz. 591, Nr 133, poz. 685; z 1995 r. Nr 78, poz. 390, Nr 124, poz. 601, Nr 132, poz. 640; z 1996 r. Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496, Nr 132, poz. 621, Nr 139, poz. 647; z 1997 r. Nr 54, poz. 348, Nr 79, poz. 484 i Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 775 i 778, Nr 133, poz. 883, Nr 137, poz. 926, Nr 141, poz. 943 i Nr 158, poz. 1042 (wyciąg) 808
- 58.** Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z dnia 21 listopada 1997 r. Nr 140, poz. 938) (wyciąg) 822

II.13. Stany nadzwyczajne

- 59.** Dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. z dnia 14 grudnia 1981 r. Nr 29, poz. 154; zm.: Dz. U. z 1982 r. Nr 3, poz. 18; z 1989 r. Nr 34, poz. 178) (wyciąg) 832
- 60.** Ustawa z dnia 5 grudnia 1983 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1983 r. Nr 66, poz. 297; zm.: Dz. U. z 1989 r. Nr 34, poz. 178; z 1997 r. Nr 81, poz. 512) (wyciąg) 836

CZĘŚĆ III. PYTANIA KONTROLNE I KAZUSY 843

CZĘŚĆ IV. SŁOWNIK NAJWAŻNIEJSZYCH POJĘĆ 867